

SAK 11-14   UTVIKLING AV BERGENSBENEN MED VEKT PÅ RINGERIKSBANEN, STATUS OG MOGELEGHEITER

Saksopplysning

Utviklinga av Bergensbanen og ikkje minst planlegging av Ringeriksbanen er inne i ein spennande og avgjerande periode. Sjølve planprosessen er fyrst og fremst relatert til dei kommunane som er direkte berørt, men dette er og ei av dei viktigaste samferdselssakene for Hallingdal i nyare tid. Det er avgjerande at Hallingdal støttar opp og synleggjer potensialet med opprusting av Bergensbanen inklusive Ringeriksbanen.

Statens vegvesen og Jernbaneverket fekk i januar 2014 i oppdrag å vurdere grenseflatene mellom utbygging av veg og jernbane gjennom Hole og Ringerike. Anbefalinga vart levert i juni. Dersom det blir bestemt at også framtidig jernbanetrasé skal gå om Kroksund, der E16 er planlagt, er det SVV og JBV si tilråding at prosjekta bør planleggast som eitt prosjekt frå Kroksundområdet til Hønefoss. Etatane har skissert ulike framdriftsplanar for vidare og raskare planlegging av dei to prosjekta. Med etatane sine forslag, vil anleggsstart tidlegast kunne skje i 2021, medan ordinær planprosess ville gitt anleggsstart hausten 2024. Etatane rår til statleg planprosess i den vidare planlegginga.

Til tross for at etatane foreslår innkorting av planprosessen, meiner samferdselsministeren at det er for lite offensivt med byggestart i 2021 eller 2024. Samferdselsdepartementet ber derfor om at etatane vurderer nærare om planleggingstida kan reduserast s ytterlegare, slik også Stortinget har vore oppteken av. SVV og JBV har fått føringar for det vidare arbeidet med prosjekta E16 Skaret – Hønefoss og Ringeriksbanen, sjå vedlegg 1 (brev dat. 14.10.2014).

Hovudoppgåvene etatane no får, er å sjå nærare på om planleggingstida kan reduserast ytterlegare. Utgreiinga skal leverast innan 31. januar 2015. Det vil så bli teke stilling til val av trasé for Ringeriksbanen og vidare planprosess for Ringeriksbanen og E16.

På dette tidspunktet vil det også vera eit breiare beslutningsgrunnlag med kostnadar, samfunnsnytte og om OPS kan vera aktuelt å nytte som utbyggingsstrategi seier samferdselsminister Solvik-Olsen.

Samferdselsdepartementet har også gjeve sine tilrådingar til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for handtering av motsegn til kommunedelplan for E16 Skaret – Hønefoss (vedlegg 2). Det er gjort ei rekkje utgreiingar og planar for både veg og bane dei seinaste 20 åra i denne korridoren. Aktuelle motsegnstema er godt kjent, og det kan derfor vera aktuelt å konkludere raskare om trasé i denne saka enn i saker der utgreiingsomfanget er mindre.

På bakgrunn av Samferdselsdepartementet brev om vidare planlegging av Ringeriksbanen og handtering av motsegner har Forum Nye Bergensbanen og Rådet for Ringeriksregionen sendt ut pressemeldingar dat. 17.10.2014, vedlegg 3 og 4

I NRK (Buskerudsendinga) 16.10.2014 "lovar" SD, SvV og Jbv, no fullt trykk for realisering av Ringeriksbanen.

<http://radio.nrk.no/serie/distriktsprogram-buskerud/DKBU02020714/16-10-2014#t=2h23m14s>

På Hallingtinget vil Lars Christian Stendal, regional plan- og utredningsdirektør i Jernbaneverket m.a. orientere om status for planarbeidet
Adelheid Nes, dagleg leiar i Forum Nye Bergensbanen (FNB) vil orientere om arbeidet forumet gjer.

Hallingdal 17.10.2014

Knut Arne Gurigard

Dagleg leiar

Vedlegg

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

13/1973

14.10.2014

Videre planlegging av E16 Skaret – Hønefoss og Ringeriksbanen

Vi viser til Statens vegvesen og Jernbaneverkets notat av 13. juni d.å. med anbefalinger til videre planlegging mv av E16 Skaret – Hønefoss og Ringeriksbanen. Vi viser videre til dialog høsten 2014 om videre framdrift i planarbeidet for de to prosjektene..

Etatenes notat gir en god og ryddig framstilling av ulike framdriftsplaner gitt ulike premisser for den videre planleggingen av de to prosjektene. Det gis også gode argumenter for at de to prosjektene også bør ses i sammenheng i utbyggingsfasen.

SD vurderer, ikke minst i lys av Stortingets transport- og kommunikasjonskomité sine innstillinger i forbindelse med behandling av NTP 2014-2023 og statsbudsjettet for 2014, at det må vurderes grep for å redusere planleggingstiden slik at tidspunkt for byggestart for de to prosjektene kan skje raskt. Samferdselsdepartementet ber derfor de to etatene om å fortsette det gode samarbeidet som er etablert for å gi en nærmere vurdering av muligheten for å redusere planleggingstiden ytterligere.

Det er foretatt en rekke utredninger og utarbeidet planer for både veg og bane de seneste 20 årene i denne korridoren. De aktuelle innsigelsestemaene er videre godt kjent og SD mener derfor at det kan være grunnlag for å konkludere raskere om trasé i denne saken enn i tilfeller hvor tidligere utredningsomfang er mer begrenset. Det bes om at etatene gir departementet sin anbefaling i en silingsrapport innen 31. januar 2015.

Vi viser videre til vårt brev av 27. januar 2014 med mandat for koordinering mellom Statens vegvesen og Jernbaneverket i planleggingen av E16 og Ringeriksbanen, som dannet grunnlaget for etatenes notat av 13. juni d.å. Rammene som der er skissert skal også legges til grunn for arbeidet med silingsrapporten.

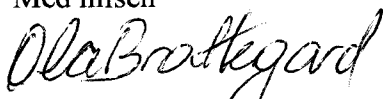
Vi understreker viktigheten av at etatene identifiserer lokale og nasjonale interesser, og søker å minimere konflikter mellom disse. Der det ikke er mulig bør det beskrives og gis anbefalinger til avbøtende og kompensierende tiltak. I rapporten bes det om en vurdering av risiko knyttet til anbefalt trasé. SD har dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet om videre planprosess for veg- og baneprosjektene, vi vil eventuelt komme tilbake til etatene dersom det skulle være aktuelt å organisere en prosess hvor det i det viderearbeidet kan trekkes veksler på vurderingene til ulike sektorinteresser.

Vi viser videre til vårt brev av 20. desember 2014 til Jernbaneverket med utredningsoppdrag knyttet til Ringeriksbanen. Jernbaneverkets framdriftsplan har til nå lagt opp til at rapport fra dette arbeidet skal foreligge 31. oktober 2014. Slik vi forstår etatene er det imidlertid koblinger mellom dette oppdraget og silingsrapporten som gjør at disse bør ses og ferdigstilles i sammenheng. Samtidig er det betydelige deler av rapporten om Ringeriksbanen som kan ferdigstilles og ses uavhengig av silingsrapporten.

Vi ber derfor om at Jernbaneverkets rapport om Ringeriksbanen fortsatt ferdigstilles på de områder hvor innhold og vurderinger i all hovedsak kan stå på egne ben innen 31. oktober d.å. I denne leveransen gjøres det tydelig hvilke deler av rapporten som vil bli utfylt og oppdatert som følge av silingsarbeidet. Bakgrunnen for denne todelte leveransen er blant annet at det kan være aktuelt å underlegge rapporten om Ringeriksbanen ekstern kvalitetssikring. Vurderingen av behovet for dette samt eventuelt oppstart av en slik kvalitetssikring kan med dette skje i påvente av ferdigstilling av silingsrapporten.

På bakgrunn av ovennevnte to arbeider for E16 Skaret – Hønefoss og Ringeriksbanen, vil det bli tatt stilling til videre planprosess for de to prosjektene.

Med hilsen

Ola Brattegard (e.f.)
avdelingsdirektør

Céline Vallét Sogge
seniorrådgiver

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Adresseliste

Vegdirektoratet	Postboks 8142 Dep.	0033	OSLO
Jernbaneverket	Postboks 4350	2308	HAMAR

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	13/1973-	14.10.2014

Håndtering av innsigelse til kommunedelplan for E16 Skaret–Hønefoss

Vi viser til tidligere dialog i denne saken. Vi vil i det følgende først gi en gjennomgang av de pågående prosesser for de to investeringsprosjektene E16 Skaret – Hønefoss og Ringeriksbanen og deretter gi våre vurderinger og anbefalinger for Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) videre håndtering av innsigelsessaken for vegprosjektet.

Bakgrunn

Arbeidet med E16 ble høsten 2012 frikoblet fra planleggingen av Ringeriksbanen, jf. Samferdselsdepartementets (SD) brev av 24. september 2012. Med bl.a. prioriteringene av Ringeriksbanen i Nasjonal transportplan 2014-2023 samt bl.a. regjeringens beslutning om videre utredning av denne banestrekningen, har Ringeriksbanen blitt et langt mer aktuelt prosjekt enn hva situasjonen i 2012 tilsa. Disse endringene er også bakgrunnen for at Jernbaneverket (JBV) fremmet innsigelse til samtlige av Statens vegvesen (SVV) sine traséalternativer i kommunedelplan for strekningen Skaret – Hønefoss. Innsigelsen fra JBV er begrunnet med at dersom en framtidig bane til Hønefoss skal legges over Kroksund, bør dette samordnes med vegutbyggingen.

Det ble avholdt befaringsregi av KMD 28. januar 2014. Det ble besluttet å avvete videre behandling av innsigelsessaken til JBV og SVV hadde gjort en nærmere vurdering av behovet for og gevinstene ved en samordnet planlegging og eventuell utbygging av de respektive investeringsprosjektene. SD ga etatene et felles oppdrag 27. januar 2014, som ble svart ut i notat datert 13. juni d.å. I notatet beskrives blant annet ulike framdriftsplaner gitt ulike premisser for den videre planleggingen av de to prosjektene. Siden hovedtrekkene er kjent for KMD, gjengis ikke disse her.

Regjeringen tok i desember 2013 stilling til videre prosess for Ringeriksbanen, strekningen Sandvika – Hønefoss. Det ble blant annet bestemt at strekningen skal inngå som én av IC-strekningene på Østlandet. I Stortingets behandling av stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2014-2023, ble det slått fast at det ikke skal utarbeides en ny konseptvalg-utredning for prosjektet. Det har likevel vært behov for å ta fram et bedre beslutningsgrunnlag bl.a. knyttet til kostnadsanslag, samfunnsøkonomiske nytteberegninger og prinsipielle avklaringer knyttet til traséføring, finansieringsform mv., siden det foreliggende materialet var noe utdatert. Samferdselsdepartementet ga derfor i brev av 20. desember 2013 JBV i oppdrag å ta fram et oppdatert beslutningsgrunnlag. JBV har til nå lagt opp til å levere en rapport til SD i løpet av oktober d.å. Det vil bli avklart om rapporten fra JBV skal underlegges en form for ekstern kvalitetssikring.

Et sentralt og fremdeles uavklart spørsmål er om traseen for Ringeriksbanen skal gå om Kroksund eller Åsa. For E16 er det bestemt at vegtraseen skal legges over Kroksund, Åsa er ikke et reelt beslutningsalternativ. Da Stortinget i 2002 vurderte spørsmålet, ble det lagt til grunn at Ringeriksbanen skulle legges i trasé om Åsa. Dersom det avklares at Åsa-alternativet fortsatt skal velges for Ringeriksbanens del, vil dette bety at JBV's innsigelser til SVV's planer for E16 Skaret – Hønefoss blir irrelevante og bortfaller. I så fall kan SVV's foreliggende kommunedelplan behandles som den er, med de øvrige innsigelser som har blitt reist.

Spørsmålet om trasé om Kroksund eller Åsa vurderes nå nærmere i ovennevnte utredningsarbeid i JBV. Alternative traseer skal sammenlignes både med tanke på kostnader og samfunnsøkonomisk lønnsomhet mv., og danne grunnlag for regjeringens beslutninger i saken. I SVV og JBV's notat av 13. juni 2014 framgår det imidlertid at endrede forutsetninger siden 2002 trekker i retning av at en jernbanetrasé om Kroksund vil være mest gunstig.

Dersom det blir besluttet at en framtidig jernbanetrasé også skal gå om Kroksund er det SVV og JBV's klare anbefaling i nevnte notat at prosjektene bør planlegges som ett prosjekt fra Kroksundområdet til Hønefoss. Etatene mener at en slik felles planlegging vil måtte føre til en rekke endringer i den kommunedelplanen som SVV har utarbeidet. En slik framgangsmåte betyr at det vil bli utarbeidet et nytt felles plangrunnlag for både veg- og bane fra Kroksund til Hønefoss. I så fall vil foreliggende innsigelser til SVV's kommunedelplan ikke lenger være relevante å behandle som sådan. Innsigelsestemaene som er reist vil neppe bortfalle av at det tas fram et nytt felles plangrunnlag, men slik vi ser det kan KMD i så fall avslutte den foreliggende innsigelsessaken uten en realitetsbehandling.

Som nevnt beskriver SVV og JBV i sitt notat av 13. juni 2014 ulike framdriftsplaner for de to prosjektene, gitt ulike premisser, og gitt at det også for Ringeriksbanen velges en løsning om Kroksund. Det skisseres ordinære planløp, med og uten overlapp mellom planfasene mv. Gitt forutsetningen om felles planlegging av de to prosjektene og ordinær prosess med kommunedelplan, reguleringsplan og KS2, varierer byggestart fra høst 2021 til vår 2024.

SD vurderer, ikke minst i lys av Stortingets transport- og kommunikasjonskomité sine innstillinger i forbindelse med behandling av NTP 2014-2023 og statsbudsjettet for 2014, at det må vurderes grep for å redusere planleggingstiden slik at tidspunkt for byggestart kan

forseres. SD har derfor i brev av 14. oktober 2014 bedt de to etatene om å fortsette samarbeidet og søke å gi SD en nærmere vurdering av muligheten for å redusere planleggingstiden ytterligere.

Det er foretatt en rekke utredninger og utarbeidet planer for både veg og bane de seneste 20 årene i denne korridoren. De aktuelle innsigelsestemaene er godt kjent og SD mener derfor at det kan være grunnlag for å konkludere raskere om trasé i denne saken enn i tilfeller hvor tidligere utredningsomfang er mer begrenset. Det legges opp til at etatene skal gi departementet sin anbefaling innen 31. januar 2015 og at det deretter tas stilling til videre planprosess.

Dette oppdraget henger følgelig tett sammen med ovennevnte utredningsoppdrag knyttet til Ringeriksbanen. For å få et mest mulig komplett og dekkende beslutningsgrunnlag for regjeringens behandling av Ringeriksbanen, vil Jernbaneverket bli gitt tilsvarende fristutsettelse for sin endelige leveranse for dette utredningsarbeidet. I dette arbeidet vil som nevnt ovenfor bl.a. traséalternativet om Åsa bli nærmere vurdert. Disse to arbeidene vil bli koordinert, og vil samlet sett være sentrale for stillingtaken til trasévalg mv.

Det er samtidig en klar anbefaling fra etatene at den videre planleggingen bør gjennomføres som en statlig planprosess. Innsigelsessaken for E16 Skaret – Hønefoss viser at antall statlige interesser er betydelige på denne strekningen. Tidligere prosesser knyttet til Ringeriksbanen viser det samme. Uavhengig av om det besluttes felles eller separat veg- og banetrasé om Kroksund, deler SD etatenes vurderinger knyttet til behovet for statlig planprosess, og ser det som naturlig at dette spørsmålet avklares sammen med øvrige beslutningspunkt i denne saken på nyåret 2015

I forbindelse med SVV og JBV's videre arbeid på strekningen Kroksund – Hønefoss, kan det være hensiktsmessig å involvere de ulike statlige interessene. Dette kan slik vi ser det bidra til at SVV og JBV's avveininger og anbefaling skjer på et mest mulig opplyst grunnlag. SD ønsker derfor at KMD bidrar til at dette arbeidet skjer i dialog med de relevante sektorinteressene.

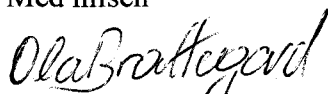
Oppsummering

Med ovennevnte forutsetninger mener SD derfor at det per i dag ikke er grunnlag for å realitetsbehandle innsigelsessaken for E16 Skaret – Hønefoss. Det må for det første søkes avklaringer på hovedtrasévalg for Ringeriksbanen, noe som et minimum vil bidra til å avklare innsigelsesomfanget for E16 Skaret – Hønefoss. En slik avklaring vil ventelig først skje på nyåret 2015. For det andre vil en eventuell beslutning om både veg og bane om Kroksund, medføre et behov for å utarbeide ett felles plangrunnlag for de to prosjektene. Dersom SVV's foreliggende kommunedelplan blir erstattet av ett felles plangrunnlag vil slik vi ser det behovet for at KMD foretar en innsigelsesbehandling av den aktuelle saken falle bort. Etatene vil se nærmere på traséføring fra Kroksund til Hønefoss fram til 31. januar 2015. Innen samme frist arbeider Jernbaneverket med en egen utredning om Ringeriksbanen og disse arbeidene vil bli koordinert. Når disse to arbeidene er ferdigstilt vil det bli tatt stilling til

videre planprosess for prosjektene. Spørsmålet om statlig planprosess bør etter SDs vurdering avklares samtidig med dette.

Dersom KMD senhøsten 2014 kan bidra til en prosess som inkluderer de relevante sektorinteressene i forbindelse med SVV og JBVs pågående arbeid, ville dette kunne styrke det kommende beslutningsgrunnlaget. Vi imøteser videre dialog om dette.

Med hilsen

Ola Brattegard (e.f.)
avdelingsdirektør

Céline Vallet Sogge
seniorrådgiver

Kopi:
Statens vegvesen
Jernbaneverket

Ringeriksregionen, 17.10.2014

Pressemelding

Ringeriksbanen og E16 – Forsert planlegging for å sikre byggestart i 2018

Ordførerne i Ringeriksregionen har med stor interesse lest Samferdselsdepartementets pressemelding og brev om håndtering av innsigelser og om videre planlegging for Ringeriksbanen og E16 Skaret – Hønefoss. Ordførerne vil gi ros til Regjeringen for at de er tydelige på at planleggingstiden skal kortes inn og at alle utredninger og alt planarbeid som allerede er gjennomført, gir grunnlag for å fatte beslutninger om trasé og planprosess tidlig i 2015. Dette er banebrytende i norsk sammenheng.

Ordførerne har imidlertid merket seg at det ikke er fattet konkrete beslutninger om det videre arbeidet, og viser spesielt til Stortingets ambisjoner om anleggsstart i 2018 for Ringeriksbanen og til samferdselsministerens forsikringer til Stortinget 5. desember 2013.

For befolkningen, næringslivet og kommunene i Ringeriksregionen er det helt avgjørende at Regjeringens signaler om handlekraft i denne saken følges opp med tydelige beslutninger så raskt som mulig vinteren 2015.

Ordførerne i Ringeriksregionen forventer derfor tydelige vedtak om:

- Statlig planansvar
- Trasévalg
- Organisering av planlegging og utbygging med tydelig ansvars plassering
- Oppstart av reguleringsplan basert på vedtak om trasé, uten å gå veien om ny kommunedelplan
- En planprosess hvor det settes skarpe tidsfrister

SAK 11-14, VEDLEGG 4

Forum Nye Bergensbanen (FNB) er ein interesseorganisasjon med formål å arbeide for modernisering av Bergensbanen og bygging av Ringeriksbanen som vedteke av Stortinget i 1992.

Medlemmene i forumet er kommunane og dei 3 fylkeskommunane langs banen. NHO og LO i desse 3 fylka har møte- og talerett i forumet.

Pressemelding frå Forum Nye Bergensbanen, 17.10.14.

Framdrift for Ringeriksbanen kan bli framskunda med fleire år.

Forum Nye Bergensbanen er svært tilfreds med at SD viser friske taker og vilje til nytenking. I eit brev til Jernbaneverket og Statens vegvesen varslar Samferdselsdepartementet at dei ynskjer ein ytterlegare reduksjon i planleggingstida for Ringeriksbanen, samt vidare felles planlegging av Ringeriksbanen og E16. Jernbaneverket og Statens vegvesen har, ved å vise stor vilje og evne til å finne nye løysingar og smarte arbeidsmetodar, lagt grunnlaget for at regjeringa vel desse prosjekta for å oppnå sine politiske mål. No må regjeringa følgje opp med raske politiske avklaringar og vi forventar avklaring av traséval og planprosess i ekspressfart etter at silingsrapporten ligg føre 31. januar.

Fylkesvaraordførar Mona Hellesnes uttaler at «Det er svært gledeleg at vi no er enno eit steg nærare realisering av Ringeriksbanen som første ledd i det store nasjonale prosjektet det er å løfte Bergensbanen opp som eit moderne og effektivt transportsystem mellom aust og vest. Vi ser at ein i planlegginga av Ringeriksbanen og E16 Skaret-Hønefoss har funne gode felles løysingar og dermed fått gode resultat». Ordførar i Ringerike kommune, Kjell Hansen, seier at « Det er med stor glede og tilfredshet vi mottar nyheten om at SD viser evne til nytenkning ved å legge opp til en vesentlig forenkling av planprosessen for disse prosjektene. Det foreligger et solid grunnlagsmateriale, og vi registrerer at dette handler om smartere måter å jobbe på, og er trygge på at behov for grundighet og velfunderte beslutninger er godt ivaretatt». Han seier vidare at «Vi må imidlertid understreke at det er helt nødvendig for det vidare arbeidet at det så raskt som mulig i 2015 fattes tydelige vedtak om statlig planmyndighet, planprosess, organisering og trasévalg.»

Forumet har fleire gongar påpeikt at Ringeriksbanen med E16 er ein ypparleg kandidat for alternativ utbyggingsstrategi, for reduserte utbyggingskostnader og meir effektiv prosjektgjennomføring. Vi ser no at dette er i ferd med å bli ein realitet, og at vi med dette får ein ny måte å organisere og gjennomføre store nasjonale samferdselsprosjekt i dette landet.

Vi forventar no at regjeringa viser like stor vilje og evne som etatane sine til å jobbe raskare og smartare, og at val av trasé og planprosess vert gjort i ekspressfart etter at rapporten ligg føre den 31. januar.

For ytterlegare kommentar, kontakt:

Mona Haugland Hellesnes, styreleiar
Adelheid Nes, dagleg leiar

mob. 4139 0461
mob. 4180 8992

SAK 11-14, VEDLEGG 4

Forum Nye Bergensbanen (FNB) er ein interesseorganisasjon med formål å arbeide for modernisering av Bergensbanen og bygging av Ringeriksbanen som vedteke av Stortinget i 1992.

Medlemmene i forumet er kommunane og dei 3 fylkeskommunane langs banen. NHO og LO i desse 3 fylka har møte- og talerett i forumet.

Bakgrunn:

Jernbaneverket og Statens Vegvesen viste i eit notat til Samferdselsdepartementet av 13. juni d.å. korleis planleggingstida for Ringeriksbanen kan reduserast ved ulike grep i planprosessen. No ber samferdselsdepartementet om at Jernbaneverket og Statens vegvesen vurderer korleis planleggingstida kan reduserast ytterlegare. Målet er forsering av byggestart med fleire år, med henvisning til Stortinget si behandling av NTP. Vidare ynskjer Samferdselsdepartementet at det blir utført silingsvurderingar innan 31. januar slik at ein har eit grunnlag for eit traséval, og det blir i brevet vist til notatet frå Jernbaneverket og Statens vegvesen der ein felles korridor over Kroksundet peikar seg ut som den mest gunstige.

Samferdselsdepartementet ber vidare i eit brev til Kommunal og moderniseringsdepartementet om at innsigelsane mot Statens vegvesen sin kommunedelplan for E16 Skaret-Hønefoss ikkje vert realitetsbehandla dersom felles korridor over Kroksundet blir valt. I same brevet uttrykkjer Samferdselsdepartementet at dei er einige i etatane sitt råd om at ein bør velje ein statleg planprosess.